

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Keskkonnaminister
määrus
algtekst
15.10.2021
RT I, 12.10.2021, 1

Keskkonnaministri 1. juuli 2016. a määruse nr 20 „Metsa uuendamisel kasutada lubatud kultiveerimismaterjali algmaterjali päritolu, kultiveerimismaterjali tarnimise ja turustamise nõuded” muutmine

Vastu võetud 07.10.2021 nr 45

Määrus kehtestatakse metsaseaduse § 24 lõike 8 ning taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse § 5 lõike 3, § 64 lõike 6, § 65 lõike 6, § 73 lõike 12, § 74 lõike 6, § 75 lõike 3, § 76 lõike 5, § 97 lõike 3, § 101 lõike 5, § 104 lõike 5, § 105 lõike 8, § 111 lõike 2 ja § 112 lõike 4 alusel.

Keskkonnaministri 1. juuli 2016. a määruses nr 20 „Metsa uuendamisel kasutada lubatud kultiveerimismaterjali algmaterjali päritolu, kultiveerimismaterjali tarnimise ja turustamise nõuded” tehakse järgmised muudatused:

1) määruse preambul sõnastatakse järgmiselt:

„Määrus kehtestatakse metsaseaduse § 24 lõike 8 ning taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse § 5 lõike 3, § 64 lõike 6, § 65 lõike 6, § 73 lõike 12, § 74 lõike 6, § 75 lõike 3, § 76 lõike 5, § 97 lõike 3, § 101 lõike 5, § 104 lõike 5, § 105 lõike 8, § 111 lõike 2 ja § 112 lõike 4 alusel.”;

2) paragrahvi 1 lõike 1 punkt 2 sõnastatakse järgmiselt:

„2) kultiveerimismaterjali kategooriad, nõuded kultiveerimismaterjali algmaterjalile ja algmaterjali üle arvestuse pidamise kord”;

3) paragrahvi 2 punkt 3 sõnastatakse järgmiselt:

„3) kultiveerimismaterjali sertifitseerimine – kultiveerimismaterjali nõuetele vastavaks tunnistamine õigusaktidega sätestatud korras ja selle kohta põhitunnistuse väljastamine;”;

4) paragrahvi 2 punkti 4 täiendatakse pärast sõna „registreeritud” sõnadega „taimeterwise või”;

5) paragrahvi 2 punkt 7 sõnastatakse järgmiselt:

„7) lähtekoht – koht, kus kasvab üksikpuu, puistu või valikseemnepuistu;”;

6) paragrahvi 2 täiendatakse punktiga 7¹ järgmises sõnastuses:

„7¹) lähtepiirkond – ühtsete ökoloogiliste tingimustega ala, kus on ühtsete fenotüübiliste või geneetiliste omadustega puistud või üksikpuud;”;

7) paragrahvi 2 punktid 9–11 sõnastatakse järgmiselt:

„9) autohtoonne üksikpuu, puistu või valikseemnepuistu – looduslikult uuenenud või uuendatud samast lähtekohast pärit kultiveerimismaterjaliga;

10) indigeenne üksikpuu, puistu või valikseemnepuistu – kultiveeritud samast lähtepiirkonnast pärit kultiveerimismaterjalist;

11) puistu – struktuuri, vanuse, tekkeviisi ja muude tunnuste poolest ühetaoline puude kogum metsas;”;

8) paragrahvi 2 täiendatakse punktiga 19 järgmises sõnastuses:

„19) päritolu – autohtoonse puistu või üksikpuu puhul koht, kus puud kasvavad. Muu kui autohtoonse puistu või üksikpuu puhul koht, kust metsapuuseemned või metsataimed on algselt saadud.”;

9) paragrahvi 5 lõiget 1 täiendatakse punktiga 6 järgmises sõnastuses:

„6) teada on algmaterjali lähtekohta koordinaadid ja kõrgus või kõrguste vahemik.”;

10)paragrahvi 5 lõiget 2 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Arukase ja sanglepa seemneüksuseid on lubatud varuda ka metsamaal kasvavalt üksikpuult, kui metsamaa kohta on kehtivad inventeerimisandmed metsaressursi arvestuse riiklikus registris.”;

11)paragrahvi 7 lõike 2 punkt 2 sõnastatakse järgmiselt:

„2) seemlas olevate kloonide arv, osakaal ja valikumeetod peavad tagama piisava geneetilise mitmekesisuse ning ühes seemlas peab olema vähemalt 20 eri kloonid ning sobiva päritoluga algmaterjali poogendite osakaal peab olema vähemalt 97%.”;

12)paragrahvi 7 lõike 4 punkt 3 sõnastatakse järgmiselt:

„3) kloone hindab ning nende andmed kinnitab, registreerib ja säilitab Keskkonnaamet.”;

13)paragrahvi 9 pealkiri ning lõiked 1 ja 2 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 9. Algmaterjali andmenimistu ja kultiveerimismaterjali üle arvestuse pidamise kord

(1) Algmaterjali andmenimistu on register, kuhu kantakse §-des 5–8 sätestatud nõuetele vastava kultiveerimismaterjali algmaterjali andmed kategooriate kaupa.

(2) Andmenimistusse kantakse kategooriasse *algallikas tuntud* üksikpuud või puistud maakondade kaupa, kategooriasse *valitud* valikseemnepuistute kaupa ning kategooriasse *kvalifitseeritud* seemlate kaupa.”;

14)paragrahvi 9 täiendatakse lõigetega 6 ja 7 järgmises sõnastuses:

„(6) Kultiveerimismaterjali päritolu jälgimiseks ning tarnijate üle järelevalve tegemiseks peab Keskkonnaamet lisaks eeltoodule arvestust andmenimistusse kantud algmaterjalist pärineva kultiveerimismaterjali kohta põhitunnistusele kantud muu iseloomustava teabe üle.

(7) Eestisse toodud kultiveerimismaterjali, mida ei turustata lõpptarbijale, arvestust peab Keskkonnaamet kultiveerimismaterjali sissetooja esitatud või liikmesriigist saadud info alusel.”;

15)paragrahvi 10 lõiget 2 täiendatakse pärast sõna „meetmed” lauseosaga „ning turustatavate metsataimede kvaliteedi kontrollimise”;

16)paragrahvi 11 lõikes 1 asendatakse lauseosa „lähtekohast, mis vastab algmaterjali nõuetele” lauseosaga „kultiveerimismaterjali andmenimistusse kantud kohtadest.”;

17)paragrahvi 11 täiendatakse lõigetega 1¹ ja 2² järgmises sõnastuses:

„(1¹) Enne seemnevarumise algust teavitab seemneüksuse koguja sellest Keskkonnaametist, lisades teatele seemnevarumise koha ja varutava puuliigi.

(2²) Kui seemnepartii moodustamiseks varutakse seemneüksused teisele isikule kuuluvalt maaüksuselt, peab selleks olema maaomaniku või riigimaa korral riigimetsa majandaja luba.”;

18)paragrahvi 11 lõike 2 esimest lauset täiendatakse pärast sõnu „lähtekohtade ja” sõnadega „seemlate ning”;

19)paragrahvi 11 täiendatakse lõigetega 2¹ ja 2² järgmises sõnastuses:

„(2¹) Seemnepartii võib moodustada kahe või enama kategooriasse *algallikas tuntud* või *valitud* kuuluva seemneüksuse ühest lähtepiirkonnast pärit sertifitseeritud kultiveerimismaterjali segamisel, arvestades järgmist:

- 1) segada tohib üksnes samasse kategooriasse kuuluvaid seemneüksusi;
- 2) segades ühe ja sama lähtepiirkonna kategooriasse *algallikas tuntud* kuuluvalt üksikpuult ja puistutest pärinevat kultiveerimismaterjali, tuleb uus partii sertifitseerida kui *üksikpuult pärinev*;
- 3) segades muust kui autohtoonselt või indigeenselt algmaterjalist pärit kultiveerimismaterjali sellise kultiveerimismaterjaliga, mille algmaterjali päritolu on teadmata, tuleb uus partii sertifitseerida kui *teadmata päritoluga*;
- 4) segades ühe üksuse eri aastatel valminud kultiveerimismaterjali, näidatakse sertifitseerimise taotlusel iga seemneüksuse valmimisaasta ja selle osakaal segus.

(2²) Kultiveerimismaterjali segamisel peavad seemnepartiid olema identifitseeritavad ning segatud kultiveerimismaterjali partii tuleb sertifitseerida.”;

20)paragrahvi 11 täiendatakse lõigetega 3¹ ja 3² järgmises sõnastuses:

„(3¹) Seemnepartii moodustaja annab moodustamisel partiile numbri, mis peab sisaldama kultiveerimismaterjali tarnija taimetervise registri numbrit.

(3²) Seemnepartii anumad tähistatakse seemnepartii numbri, moodustamise kuupäeva ja anuma numbriga.”;

21)paragrahvi 11 lõiget 7 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Lähisugulasliikide korral määratakse liigiehtsuse protsent laboris.”;

22)paragrahvi 11 lõiked 9–12 tunnistatakse kehtetuks;

23)paragrahvi 12 lõike 2 punktid 2–4 sõnastatakse järgmiselt:

„2) kuivamise, ülekuumenemise või kahjulike organismide nähtavate kahjustuste esinemise tunnuseid;

3) nõrgalt arenenud või deformeerunud juurestik;

4) mitmetüvelisus või mitmeladvalisus.”;

24)paragrahv 14 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 14. Kultiveerimismaterjali sertifitseerimine

(1) Sertifitseerimisele kuulub lisas 1 loetletud metsapuude seemnepartii või vegetatiivselt paljundatud kultiveerimismaterjali partii, kui see vastab määruse §-des 5–8 ning §-des 11 ja 12 esitatud nõuetele.

(2) Sertifitseerimiseks esitab kultiveerimismaterjali tarnija Keskkonnaametile määruse lisa 4 vormi kohase taotluse.

(3) Seemnepartii kvaliteedinõuetele vastavuse kontrollimiseks võtab Keskkonnaamet seemnepartiist seemneproovi.

(4) Seemnepartiist võetud seemneproovi analüüsitakse akrediteeritud laboris. Seemneproov peab olema homogeenne ja laiendatav kogu seemnepartiile.

(5) Seemnepartiist analüüsimiseks võetud seemneproovi kohta koostatakse proovivõtuakt ning võetud seemneproov varustatakse etiketiga, millel peab olema märgitud seemnepartii number.

(6) Seemneproovi proovivõtuakt peab sisaldama järgmist:

1) seemnepartii proovivõtuakti number;

2) tootja seemnepartii number ja koostamise kuupäev;

3) seemnepartii ID;

4) puuliik;

5) seemnepartii netomass;

6) seemneproovi netomass;

7) hoiutaara liik ja arv;

8) prooviks võetud taarakohtade arv;

9) proovivõtja nimi, amet ja allkiri;

10) proovivõtmise kuupäev.

(7) Seemneproovi võtja:

1) veendub, et tootja on pakendi märgistanud seemnepartii numbri, moodustamise kuupäeva ja anuma numbriga;

2) võtab proove rahvusvaheliselt tunnustatud meetodika kohaselt;

3) täidab oma ülesandeid erapooletult ja nõuetekohaselt;

4) koostab seemneproovi võtmise akti;

5) sulgeb sertifitseeritava seemnepartii pakendi või konteineri turvakleebise või plommiga.

(8) Märgistamata pakendist seemneproovi ei võeta.

(9) Seemnepartii analüüsimise kohta koostatakse protokoll, mis peab sisaldama järgmist:

1) analüüsiprotokoll number;

2) seemneproovi võtmise kuupäev;

3) puuliik;

4) tootja seemnepartii number;

5) seemnepartii mass;

6) liigiehtsuse määr;

7) idanemis- või eluvõimeliste seemnete arv ühes kilogrammis;

8) seemnepartii puhtus;

9) seemnepartii idanevus või eluvõimelisus;

- 10) 1000 seemne mass;
- 11) analüüsimise tingimused;
- 12) analüüsimise algus- ja lõpuae;
- 13) protokoll väljastamise kuupäev;
- 14) akrediteeritud labori nimi ja aadress.

(10) Seemnepartii analüüsi kehtivusaeg on okaspuseemnetel kuni viis aastat ja lehtpuseemnetel kuni kaks aastat.

(11) Vegetatiivselt paljundatud kultiveerimismaterjali sertifitseerimisel kontrollitakse selle vastavust määruse §-de 7 ja 8 nõuetele, liigi- ja klooniehtsuse ning põlvnemise jälgitavust.

(12) Nõuetele vastava metsapuu seemnepartii ning vegetatiivselt paljundatud metsataime partii kohta väljastatakse põhitunnistus.

(13) Kui vegetatiivselt paljundatud kultiveerimismaterjali kasutatakse vegetatiivseks paljundamiseks veel ka järgmisel korral, esitatakse selle kohta uus sertifitseerimise taotlus.

(14) Põhitunnistuse andmise või andmisest keeldumise otsustab Keskkonnaamet.

(15) Põhitunnistus väljastatakse kultiveerimismaterjali tarnijale seemnepartii sertifitseerimise kohta 45 kalendripäeva jooksul ja vegetatiivselt paljundatud kultiveerimismaterjali sertifitseerimise kohta kümne kalendripäeva jooksul nõuetekohase taotluse esitamisest Keskkonnaametile.

(16) Põhitunnistuse vormid on esitatud määruse lisades 5–7.

(17) Põhitunnistuse andmisest keeldumise korral esitab Keskkonnaamet põhitunnistuse taotlejale kirjalikult põhjendatud otsuse lõikes 15 sätestatud tähtaja jooksul.

(18) Keskkonnaamet registreerib kultiveerimismaterjali põhitunnistused ja avaldab registriandmed oma veebilehel.

(19) Seemnepartii korduvalüüsiks esitatakse Keskkonnaametile taotlus, milles on märgitud:

- 1) taotleja nimi ja registrikood;
- 2) taimetervise registri number;
- 3) puuliik, mida soovitakse analüüsida;
- 4) tootja seemnepartii number ja moodustamise kuupäev;
- 5) põhitunnistuse number;
- 6) seemnepartii mass;
- 7) hoiutaara liik ja kogus;
- 8) seemnepartii asukoht.

(20) Seemnepartii korduvalüüsi eest tasub seemnepartii omanik arve alusel.

(21) Lõikes 19 esitatud taotluse alusel tehtud korduvalüüsi tulemuste kohta väljastatakse pärast arve tasumist taotlejale analüüsiprotokoll, mis sisaldab vähemalt seemnepartii puhtust ning idanevust või eluvõimet.”;

25)paragrahv 15 tunnistatakse kehtetuks;

26)paragrahvi 16 lõige 3 sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Turustamisel peab kultiveerimismaterjali tarnija andma ostjale müüdava kultiveerimismaterjali kohta põhitunnistuse koopia ning metsapuude seemnete turustamise korral ka seemnepartii kehtiva analüüsiprotokoll koopia.”;

27)paragrahvi 16 lõike 4 punkt 2 sõnastatakse järgmiselt:

„2) taimetervise registri number;”;

28)paragrahvi 16 lõikes 6 asendatakse sõna „partii” sõnaga „müügipakendi”;

29)paragrahvi 17 lõike 3 punkt 2 sõnastatakse järgmiselt:

„2) taimetervise registri number;”;

30)paragrahvi 17 lõike 3 punktis 3 asendatakse sõnad „Eestisse imporditud” sõnadega „Euroopa Liidu liikmesriigist sisse toodud”;

31)paragrahvi 18 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kultiveerimismaterjali teise liikmesriiki turustamise korral peab kultiveerimismaterjali tarnija Keskkonnaametile esitama kultiveerimismaterjali teise liikmesriiki turustamise teatise.”;

32)paragrahvi 18 lõige 3 sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Kultiveerimismaterjali tarnija esitab Keskkonnaametile lõikes 1 nimetatud digitaalselt allkirjastatult teatise e-posti teel ühe kuu jooksul kultiveerimismaterjali teise liikmesriiki saatmisest.”;

33)määrust täiendatakse §-ga 21¹ järgmises sõnastuses:

„§ 21¹. Teadustöö, tootmiskatsete või riiklike katsete tegemise nõuded kultiveerimismaterjali importimisel

(1) Kultiveerimismaterjali importimisel metsaaretuse, teadustöö või riiklike katsete tegemiseks esitatakse Keskkonnaametile taotlus, milles on märgitud:

- 1) taotleja nimi ja registrikood;
- 2) riik, kust imporditakse;
- 3) mida imporditakse;
- 4) katse eesmärk;
- 5) koht, kuhu katse pannakse;
- 6) katsemeetod.

(2) Keskkonnaamet hindab katse eesmärki ja selleks valitud meetodit.

(3) Keskkonnaamet väljastab taotlejale loa metsaaretuse, teadustöö või riiklike katsete tegemiseks 15 tööpäeva jooksul taotluse ja kõigi otsuse tegemiseks vajalike dokumentide saamisest arvates.

(4) Keskkonnaamet keeldub loa väljastamisest taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse § 112 lõikes 3 nimetatud juhtudel.”;

34)määruse lisad 2–7 kehtestatakse uues sõnastuses (lisatud).

Tõnis Mölder
Minister

Meelis Münt
Kantsler

[Lisa 2](#) Metsapuu seemnete kvaliteedinõuded

[Lisa 3](#) Metsataimede minimaalsed kõrgused ja maksimaalsed vanused metsataime tüübiti

[Lisa 4](#) Sertifitseerimise taotlus

[Lisa 5](#) Puistust, üksikpuult või valikseemnepuistust pärineva kultiveerimismaterjali põhitunnistus

[Lisa 6](#) Seemlast või perekondade vanematest pärineva kultiveerimismaterjali põhitunnistus

[Lisa 7](#) Kloonidest ja kloonide segudest pärineva kultiveerimismaterjali põhitunnistus